

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
(Začasno le štirikrat na teden.)
Uredništvo in upravnštvo: KRŠK

Naslov za d...

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Stane mesečno 25 Din, začasno 20 D.
za inozemstvo 35 Din, začasno 25 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati.)
Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din.
Malloglasi: beseda 50 p, najmanj 5 Din.
Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.
Reklamacije za list so pošt. proste.

Militarizem in antimilitarizem.

Kaj je militarizem? Militarizem je predvsem ustanova kapitalistično-imperialističnega reda. On je večno pripravljane vojne. In ta je nesreča za vse ljudstvo, za vse človeštvo.

Kapitalizem ustvarja militarizem v svojo obrambo, v strahu pred možnostjo svojega padca in izgube svoje moči.

Politika, tako današnjih kakor preteklih kapitalističnih vladavin, je politika intrig posameznih držav na znotraj in na zunaj. To je politika neomejene individualistične požrešnosti. Do danes je v glavnem žela uspeh zato, ker je izvrševala obenem diktaturo nad nezavednimi posamezniki, ki so s svojo življensko nezavedno močjo tvorili oboroženo silo bajonetov in svinca. Zadnjega ni v kapitalistični družbi nikoli zmanjkalo, nezavednosti tudi ne, zato se kapitalizem prav do zadnjih let še nikoli ni čutil resno ogroženega v svojem obstoju. Kar ni zmogla tajna diplomacija, so zmogli topovi in plinasti strupi. To so torej trije najvažnejši faktorji, s katerimi operira kapitalizem: požrešnost, zadržanost, nasilje. Pod rubriko nasilja spada militarizem, dasi jemlje prav rad tudi ostali dve kapitalistični lastnosti nase, to je razumljivo.

Militarizem moramo do dobrega osvetliti med ljudstvom, obenem pa pripraviti vse kar je le mogoče, da omejimo vsako nevarnost bodoče vojne, ki neprestano preti narodom.

Militarizem koraka navadno pod zastavo državnega nacionalizma, vendar je pripravljen vsak čas nastopiti tudi na povelje internacionalnega kapitalizma. Pod geslom nacionalizma morajo milijoni nedolžnih ljudi v sigurno smrt. Prosto rečeno: militarizem izvršuje kapitalizmu morilska in roparska dela. Kapitalizem izintrigira vojno, pa sam ne pojde vanjo, on pošilja v vojno le ljudi, ki se mu ne znajo upreti, čeprav nima do njih nobene pravice, najmanj pa takšno, da bi smel od njih zahtevati, naj se koljejo med seboj samo zato, ker tako veli interes kakega nikoli sitega krvnika.

Izkoriščani narod — to, kar imenujemo mi delavni narod, delavstvo — ni nikoli iniciator vojnega klanja, še manj pa da bi imel voljo porivati hladna bodala svojemu bližnjemu v prsi, še manj pa, da bi ubijal v masah s strelnim orožjem. A vseeno se pokorijo ljudje kapitalističnemu povelju, kadar jih pozove na klanje. Bojijo se ti ljudje istega militarizma, kateremu sami sestavljajo neprosto voljne kadre: pred samimi seboj se boje ljudje. Iz tega lahko rečemo, da militarizem ne temelji samo na nasilju, temveč tudi na strahu! Strah med kapitalisti povzroča militarizem in vojne, strah med izkoriščanim ljudstvom vzdržuje militarizem in vojne!

Naša generacija ima za seboj dogodke svetovnega klanja, njegova grozodejstva in nemorale imperialističnih harlekinov. Skoro ni človeka, ki bi ne bil okusil grenkosti našega militarističnega, narodom vseskozi škodljivega kapitalističnega družabnega reda. Toda vzbujati spomine na pretekle spopade, da niti ne omenimo vseh drugih v človeškem življenju nastalih komplikacij — socialne bede, gospodarske razruvanosti itd. — bi bilo na tem mestu odveč. Dovolj je, če se vsak samo za hip resno razmisli o preostanih grozotah, pa bo spoznal, da je potrebno odločiti se za neizprosni boj proti militarizmu.

Antimilitaristični pokret pri nas je še premalo znan, v ljudski krvi je še vedno več ali manj zasidran kapitalistični argument, da pomeni vsako antimilitaristično gibanje zločin proti državi. In temu dejstvu je pripisovati, da ni bilo za antimilitarizem med nami do danes še nič konkretnega storjeno, majhne izjeme to pravilo samo potrjujejo. Za tako gibanje je pač treba dobre mere kulturnosti, prosvetljenosti, kratkomalo zavednosti, ki premaguje strah.

Da je naš narod v tem oziru manj kulturn nego narodi v drugih deželah, sledi že iz tega, da nismo niti dobri iniciatorji niti sprejemalci dobrih revolucionarnih načel in kaj šele njih izvrševalci v mednarodnem skupnem delu. Ponosni smo samo na svojo pamet, načela in dejanja naših izkoriščanih bratov pri drugih narodnostih v inostranstvu pa ne znamo sprejemati za svoja.

Toda višja sila, sila kapitalističnega reda bo končno tudi nas napotila k spoznanju, da se brez

skupnega dela revolucionarcev vsega sveta ne smemo vdajati nobenim iluzijam na zmago!

Skupna akcija trpečih je edino pametna in pozitivna akcija, vsako resno nacionalno gibanje mora postati internacionalno. Tako delati, pri tem pa nobenih anarhističnih individualističnih zmot ne zanašati v gibanje, to pomeni častno pot k zmagi. Kajti zakrknjene zmote, že če se pokažejo v življenju poedinčevem, zahtevajo žrtve, najbolj bi nam pa škodovalo kako nasilje, kak militarizem z naše strani same, ne le ker zbuja vsaka nasilnost samo odporno moč buržoazije, ampak posebno zato, ker ubija naš lastni napredek k pravi zavednosti.

Boj za konsolidacijsko točko.

II.

Žalerjeve obdolžitve.

1.

V maju 1. 1919 je bil v Ljubljani aretiran uslužbenec bivše Vojne zveze (sedanje „Nakupovalne zadruge“, op. ur.) Franc Žaler, za njim pa še med drugimi dva bivša uslužbenca Vojne zveze Alfred Lininger in Oroszy. V teku preiskave je Franc Žaler predložil 25. maja 1919 deželnemu sodišču v Ljubljani nekako spomenico, v kateri pripoveduje med drugim sledeče [akt Vr VIII 540/19 dež. sod. v Ljublj.]: Takoj po izbruhu vojne [1914] je Anton Kristan ustanovil tvrdko Žaler & Co, trgovska agencija in komisijška trgovina v Ljubljani, ki jo je Žaler začel z 5000 Kronami, iz nje pa je prejel 100.000 Kron.

Anton Kristan je k tej firmi pristopil kot tihi kompanjon in si je izgovoril 2/3 dobička, od ostale tretjine pa naj bi pripadla 1/2 Žalerju, 1/2 pa rezervam, pa tudi te polovice se je Anton Kristan polastil. Tvrdka je imela veliko obrata in dobička, Anton Kristan je razpolagal z blagom. Te kupčije niso bile posebno čedne. Gospod Kristan je namreč vzel vse blago, ki ga je firma Žaler & Co. razposlala na razne strani, iz Konsumnega društva za Slovenijo, katerega ravnatelj je bil, česar bi g. Kristan po pravilih ne smel storiti, ker firma Žaler & Co. ni bila član Konsumnega društva. To iz Konsumnega društva dobljeno blago je firma Žaler & Co. fakturirala, ga naprej prodajala in tako se je veržilo. Marsikatero blago se je tako odtegnilo ljubljanskemu delavstvu. pri čemer je Kristan zaslužil 15.000 K.

Anton Kristan je prodajal ogromno množino blaga brez vednosti Žalerja na Dunaj in v Trst, denar je sam prejemal in tudi lep dobiček sam pridržal. Ekspedicijsko delo so mu odpravljali L. Bolha in Jos. Vrhunc, Bolha je pisal celo fakture. Anton Kristan je najel tudi agenta Rosenberga in Sterbenca, da so prodajali blago iz Konsumnega društva raznim trgovcem v Ljubljani in po deželi.

G. Kristan je prejel od Grosseinkaufsgesellschaft na Dunaju n. pr. 3 vagone Frankove cikorie za Konsumno društvo, on pa je to cikorijo z velikim dobičkom naprej prodal in oškodoval Konsumno društvo.

L. 1915 je tvrdka Žaler & Co. dobila od centrala za jaja z Dunaja „Miles“ dovoljenje za kupovanje in pošiljanje v Trst, kamor jih je pošiljala namestniškemu aprovizacijskemu odboru v Trst. Da bi pa stvar lepše izgledala, pa so fingirali kontokorent pri Splošnem kreditnem društvu, kar se vidi iz knjig Spl. Kred. društva pa tudi tvrdke Žaler & Co. Žaler trdi, da je k početku Anton Kristan moral molčati, ker je bil od vojaščine oproščen in se je zato Kristan bal.

Leta 1915 je Anton Kristan izstopil iz firme Žaler & Co., ker se je z Žalerjem skregal, Anton

Kristan je hotel biti tudi udeležen pri lesnih kupčijah, s katerimi se je Žaler začel baviti.

Žaler je poleg tega še z nekaterimi drugimi navedbami [kupčija z nekim zeljem itd.] obremenil Antona Kristana.

Na podlagi Žalerjevih trditev je nato državno pravdnštvo v Ljubljani dne 31./5. 1919 odredilo, da se zasliši Anton Kristan kot osumljenec radi pregreške veriženja po § 24 t. 4 naredbe avstr. vlade z dne 24./3. 1917 dr. zak. 131, mogoče tudi radi hudodelstva poverjenja po §§ 183, 184 K. z. ev. goljufije po § 197 in 200 k. z.

Ker je bil Anton Kristan takrat državni poslanec je sodišče zahtevalo od začasnega narodnega predstavnštva v Beogradu, da se Anton Kristan izroči. Ta akt se pa toliko časa v državnem zboru ni rešil, da je Anton Kristan postal minister. Takrat pa je državno pravdnštvo ustavilo sodnijsko postopanje proti Antonu Kristanu [dne 10. jul. 1919].

2.

Tudi izpovedbe zaprtega Liningerja in Oroszyja v teku iste kazenske zadeve [Vr. VIII 540/19 so zanimive:

Oroszy je n. pr. izpovedal, da je 1. 1918 deloma z vednostjo Antona Kristana delal pod firmo Vojne zveze zasebne kupčije za približno pol milijona kron. Oroszy trdi, da je z vednostjo Antona Kristana prodal slabo milo Tow-Toro Vojni zvezi. Alfred Lininger izpove, da je prišel 1. 1917 k Vojni Zvezi ter da je bil s pomočjo Antona Kristana vojaške službe oproščen. Isti Lininger trdi, da je vodstvo Vojne Zveze moralo vedeti n. pr. za kupčijo s fiziolo, ki so jo on, Oroszy in Žaler pod firmo Vojne Zveze napravili. Lininger pove, da je bil tudi Oroszy od vojaške službe oproščen.

Žalerjeve, Liningerjeve in Oroszyjeve izpovedbe so sicer obdolžitve, kojih resničnost ni ugotovljena. Vendar so tako določne in konkretne, da tvorijo, če bi bile izmišljotine, ne samo navadno žaljenje časti, ampak težje kaznjivo obrekovanje.

Gospod Kristan bi moral na te obdolžitve Žalerja tožiti ali pa dati preiskati zadevo po strankinem sodišču. Tega pa ni storil, ampak je smatral vse, ki so to želeli, za sovražnike.

To je zapustilo pri vseh, ki so celo zadevo poznali, zelo mučen vtis, ki se je po aferi, ki je popisana pod III. in ki ni obdolžitev, ampak dokazano dejstvo, še poglobil.

III.

Afera z oljem in kavo pri Nakupovalni zadruzi. To zadevo je dala preiskati Nakupovalna zadruga po nepristranskem pravniku, ki je podal o tem sledeče poročilo.

A: Dejanski stan.

1.

Dne 16. aprila 1920 so se sestali na povabilo g. Kristana v Nakupovalni zadruzi gg. Ant. Kristan, Alojzij Ferfolja, Pavel Pollak, A. Čatar, Doktorič in Palme. Razgovarjali so se o ustanovitvi nove Zadrugne banke in takoj zjedini, da se kot ustanovitelji podjetja udeležijo in da podpišejo večje zneske delniške glavnice. Banka se je zamislila tako, da bode imela tudi večji blagovni oddelček. Obenem se je reklo, da bi bilo takoj pričeti z delom in sprejela se je ponudba g. A. Ferfolje, da on nabavi med drugim in sicer fiksno:

12.000 kg kave Santos po lir 11'20

170 vreč kave Rio po lir 9'60

4 vagone olja po lir 11'80

vse franko vagon Trst in po K 750 za liro.

To se je tudi takoj notiralo in podpisalo od gg. Ant. Kristana in A. Ferfolje.

Pravo

Schichtovo - milo z znamko „Jelen“

je že 60 let znano kot najboljšo in najizdatnejšo od vseh vrst pralnega mila.

Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko „Jelen“!

Dotični zapis se nahaja v rokah g. Podlesnika ki je bil tedaj sonavzočen.

Kot ravnatelj Nakupovalne zadruga je g. Podlesnik gospode opozarjal da bi se s to kupčijo lahko delala konkurenca Nakupovalni zadrugi. A odgovarjalo se mu je, da nabavljeno blago, ker Zadruga banka še ne obstoja, pride itak na Nakupovalno zadrugo, ki bo vse izpeljala in imela pravico da si po nabavni ceni odzame del tega blaga, kolikor ga potrebuje zase.

Pri tisti priliki se je tudi sklenilo, da poskusi g. Pollak prodati v Zomboru kolikor mogoče tega naročenega blaga, a g. Doktorič da se pelje v Zagreb in skuša tamkaj napraviti kaj kupčij.

[To je izpoved g. Ivana Podlesnika.]

Dalje prih

Razno.

Novic je zelo mnogo. Iz vsake občine bi jih napisali lahko po več, precej jih je tudi napisanih, pa jih ne bomo objavili, ker ne verjamemo, da bi bilo prav, če bi se ljudstvo zanimalo za muhe, konje bi pa popolnoma preziralo. V nekem mestecu so n. pr. potegnili iz Save mrtveca. Vse mesto je zapustilo svoje delo in šlo gledat. Nobeden izmed meščanov se pa ne briga prav nič za odpravo militarizma, ki žre v vojnah na milijone in milijone vse drugače razmrcvarjenih teles, v mirnem času pa na milijone in milijarde kletvic — seveda posameznih kletvic, ki se izgube, ker hodijo preklinjevalci potem, ko se vrnejo od vojakov, gledat posamezne utopljenice, namesto da bi vsaj svoje otroke skušali rešiti iz krempljev militarizma in neumnosti. — Dokler je bil mož živ, se nihče ni brigal za njegovo trpljenje, nihče ga ni hotel rešiti iz šikan pri vojaki iz hlapčevanja pri kapitalistih, iz nezaposlenosti in drugega socialnega zla, nihče mu ni zdravil jetičnih otrok, kaj še, da bi jim dal kruha, nihče mu ni tolažil obupane žene, ki je zastoj iskala stanovanja od hiše do hiše — šele ko so mrtvega moža potegnili iz Save, šele potem se brigajo vsi zanj in hodijo na njem past svojo radovednost in neumnost. Savinjski splavar se je peljal 14 dni pozneje mimo in je tudi vprašal, kdo in kaj da je bil utopljenec — za svojega brata pa že 7 let ne ve, kje da je, še dobro se mu zdi, da ga ni, ker uživa tudi njegovo polovico. Pred koncem vojne se je izgubil na laški fronti in zdaj nihče ne ve, ali ga je ugonobil glad v taboru vojnih ujetnikov, ali ga je zasulo v kakem rudniku, ali je morebiti že bogataš v Ameriki. Tudi to je mogoče, ker pozna svoje slovenske brate kako ga ljubijo. — Nobenih samomorov ne bi bilo, če bi se vse to izpremenilo, če bi ljudje ne bili tako požrešni na novice. Naši ljudje ne smejo biti taki. Zato bomo še nadalje pisali o političnih diplomatih več nego o Čarugi.

Duhovnikom in sicer samo katoliškim in pravoslavnim bodo zvišali plače za 25—100%. Pa davke za zvišanje teh plač bodo plačali Židje in Turki seveda tudi in še celo takšni „brezbožci“, kakor smo mi, ki na duhovnike nič ne damo. Tako je tudi prav: zadnjič smo poročali, da so z novim uradniškim zakonom plače državnih nemeščencev celo zniževali. Državni nemeščenci garajo za državo duhovniki pa nič, torej je popolnoma pravično, da se tem plače do 100% zvišajo, onim pa, če le mogoče, še bolj znižajo. Samo nam gre po glavi, kdaj pridejo tisti blaženi časi, ko bo znalo ljudstvo pravilno ocenjevati tako pravico, da dobe eni za pametno delo batine, drugi za poneumnjevalno pa cekin.

Koliko izseljencev bo smelo letos v Ameriko iz naše države? Po novem zakonu, ki so ga pred kratkim sprejeli v ameriški senatni zbornici, samo 1055 na rodbinsko kvoto in istotoliko na splošno kvoto, skupaj torej 2110 oseb.

Proslavo Prvega maja so prepovedali na Madjarskem in Španjskem. Kakopak! Saj če bi se ti dve državi ne postavili poleg Italije, bi si človek nazadnje že res mislil, da je reakcije v Evropi konec. Čudimo se samo našemu Beogradu, da še vedno nič ne da od sebe. Ali pa so si hoteli gospodje pridobiti en da več počitka, ko jim vladne krize ni treba reševati?

Angleška in Turčija sta pripoznali grško republiko.

Popravek h kritiki o igri: „Na dan sodbe“ v št. 35 z dne 27. IV. Proti koncu se je vrnila pomota. Namesto „Hinavski je bil tudi premalo, podobno — kakor oni berači razen Černeta“, mora biti: „razen smolarja“.

Svetovna tvrdka Georg Schicht d. d., znana veletovarna mila v Ustju ob Labi je ena najstarejših in največjih tovarn mila na evropski celini. Kakor v vseh drugih nasledstvenih državah, ustanovila je ta tvrdka po preobratu tudi v Jugoslaviji in sicer v Osijeku, veliko tovarno za izdelovanje mila, sveč in raznih pralnih sredstev.

Tukajšnja „Jugoslovanska d. d. Georg Schicht“, pri kateri je v odlični meri udeležen domači kapital, dogradila je veliko, najmoderneje urejeno tovarno in je v položaju, izdelovati sedaj tudi v Jugoslaviji svoje, skozi desetletja kot najboljšo priznано pralno milo z znamko „Jelen“, v predvojni kakovosti. Oblika tega mila se sicer mnogostransko ponareja, v kakovosti pa pravega Schichtovega mila nihče ne doseže. Vsem gospodinjam se torej priporoča v njih lastnem interesu, da pri nakupu pralnega mila pazijo vedno na ime „Schicht“ in na znamko

„Jelen“, ter da zavrnejo vse druge izdelke, ki se jim nudijo kot „Schichtovo“ milo, ki pa ne nosijo znake pravega Schichtovega mila. Opozorjamo na današnji oglas.

Kar vi potrebujete, to je Elzafluid. To je pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine. Poizkusna pošiljka Din 27 — Lekarna Evg. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 252. Hrvatska.

Današnji številki prilagamo položnice. Naročniki vršite svojo dolžnost. Pošljite pravočasno za mesec maj Din 20—. „Naprej“ bo izhajal ta mesec 4 krat tedensko. Kadar nas bo za 1000 več, bo „Naprej“ cenejši.

Prihodnja številka „Napreja“ izide v ponedeljek s torkovim datumom. „Ljudski glas“ v sredo z datumom četrtka, potem v četrtek in v soboto. Zidarska in druga dela v tiskarni bodo — kakor vse kaže — v 14 dneh gotova, potem bo izhajal „Naprej“ po 5 krat na teden, od 1. junija pa bo zopet pravi dnevnik.

Pošta funkcionira imenitno, kadar gre za kakšno zadrževanje. V Mežico n. pr. smo poslali „Naprej“ 29. aprila, pa ga 30. aprila še ni bilo tam in šele 1. maja okoli poldneva so ga prejeli, obenem z nasprotnimi časopisi, ki so bili razposlani šele 30. aprila. — Res da smo nekaj izvodov dali na pošto šele jutraj, ker zvečer ob 1/4 na 18 še ni bilo vse gotovo, toda za Mežico in druge važne kraje imamo zagotovljeno, da so bili ekspedirani med prvimi. Govornik, ki je odšel poldrugi dan kasneje je bil prej tam, čeprav se je vozil s — poštnim vlakom.

O prvomajniških proslavah smo prejeli že celo vrsto poročil. Objavili jih bomo v vsaki številki nekaj, za današnje številko so že prepozno došla. Sodrugi naj še dalje poročajo na kratko vsak iz svojega kraja, treba je namreč katoliškemu „Slovencu“ pokazati, kako praznuje zavedno delavstvo svoj praznik, ne s križi, ne s procesijo križanih ovčic za njimi, kakor to delajo klerikalci. Ker „Slovenec“ takšnih procesij ni opazil, je mnenja, da lahko likvidiramo. To je res, samo da se je zmotil o predmetu, ki ga bomo likvidirali. To, kar bo zavedno delavstvo likvidiralo, ne bo naša organizacija, temveč tisti gmajnarški sistem, ki se zbira okrog črnih pastirjev.

Utisi

z javnega zborovanja, ki ga je sklicala Strokovna Komisija in SPJ, v Ljubljani.

Takoj, ko sem čital v „Delavcu“ o javnem zborovanju oz. članskem zborovanju v Ljubljani, ki ga je sklicala Strokovna Komisija oz. v njej včlanjene strokovne organizacije za 24. t. m., sem si mislil, da bo stvar v mestu, kjer je gnezdo komunistične mišmašarije, jako kočljiva in da bo morala SK organizirati na zelo pameten način zborovanje in rediteljsko službo. Ko pa sem pridrčal v Ljubljano, sem opazil rdeče lepake za javno zborovanje, podpisane tudi od SSJ. Ta reč se je pri časopisnih objavah zamolčala in začelo se mi je svitati, da pri stvari nekaj ni v redu. Prvič je vprašanje, da sodeluje pri strokovnem zborovanju politična organizacija, jako zamotano, ker ste v Ljubljani dve politični organizaciji z enakim imenom, stara, poštna organizacija „Naprejevega“ pravca in druga novopečena koruzna žonglarija [korunovci]. Spoznal sem — za kar ni treba bistrih oči — da hoče priti krajevna organizacija SSJ [Korunovci] potom strokovnih organizacij do nepoštenega ugleda in je v ta namen povabila na zborovanje tudi beograjskega poslanca Divca, ne da bi prej vprašala za mnenje ljubljansko krajevno organizacijo prave SSJ.

Že priprave za ta shod so temeljile na nepoštenih tleh, ker je bilo jasno, da so iskali z njim okoriščanja politični žonglerji in Strokovne Komisije in kraj. org. SPJ [Korunovske]. Da se take zadeve navadno že po naturi ponesrečijo, ni nič čudnega, in zdi se nam, da se bo marsikomu začelo svitati, kako da ima laž tako kratke noge.

Poročevanje o poteku zborovanja prepuščamo buržujskim listom, ker je za delavski pokret preveč nečasten. Označimo ga samo s tremi besedami: zmerjanje — pretep — policija. Kdor te besede primerja, spozna sliko tistih, ki so shod priredili in ki so ga razbili. Prvi so slabši od drugih, ker so ga priredili zato, da bi na nesramen način dosegli politične avanture ter živeli od delavskih žuljev, dočim so drugi nezavedneži zapeljani od tatov, ki kradejo delavstvu zaupanje, katerega vase ima.

Prav papistovsko moralno je, da izrabljajo politični razbijači in švindlerji za svoje avanture dneve, v katerih se v svojih listih s črnobrobiljenimi članki spominjajo s puhlimi hinavskimi frazami delavskih žrtv, ki so stočile kri pod krogami klerikalne samovlade. Hej, vi, Korunovci, Kristanovci in Lemeževci, kdo je bil pa letos 24. aprila tisti, ki je dvigal stole in lučal kamenje na delavske glave? L. 1920. ste se izgovarjali na klerikalce, letos se boste morda na delavce, žene in otroke, ki so posetili to zborovanje. Vi, ki zavijate svoja kačja srca v socialistične zastave, ki zastrupljate poštene delavske duše s frazarskimi kletvami na papistovske podrepnike, pa sami z dejanji jemljete delavstvu vero v njegovo moč in mu vrivate v žuljave dlani stole in kamenje za pobijanje sodelavcev! Vi, katerih konci v posmrtnicah se končavajo: „Slava vam, žrtve, in tebi prelita nedolžna kri!“ — Slava spominu 24. IV. 1920.

padlim žrtvam! — Ehre den Toten!“ itd., vi, skrunilci proletarske misli, nehaite z razbijanjem in pokolom! Vam bo delavska kri pisala na zlokobna čela tisočglasni krik izmorganih prsi: „Prekleti, potomci farizejstva in sodelavci modernega priganjevalstva kapitalistične bande: svečeniškega sloja!“

Delavci in delavke, ki ste prisostvovali lastnemu pokolu, vam pa kličemo:

„Ne zgublajte vere v svoje združevanje, ampak zgublajte jo v svoje hinavske voditelje in svoje morilce! Vzemite bič svoje zavednosti in zapodite iz svetišča svojih pravic lokave tatove zavednosti z imeni Korunovcev, Lemeževcev, Svetkovcev, Makuci, Kristanovci, Uratnikovci, Žorgatovci in drugi, nešteto jih je! S škorpioni jih bičajte, ne z rokavicami! Slava rokam ki bodo vihtele ta bič, ker na njih sloni bodočnost tvoja, proletariati!“ C. B.

Majske misli proletarca.

Priroda se je razvila. Proletarci, ki smo tudi del prirode, hrepenimo po tem božjem daru in želimo ven v naravo, da se osvežimo in okrepimo. Kapitalistični družabni red nas pa tudi na tej strani prikrajuje kolikor more, četudi imamo vsi enako pravico do prirodnega bogastva in užitka. Posamezni bogataši in delniške družbe, med njimi mrtva roka v svoji lastnosti božjega namestnika, so posedli zemljo in si jo razdelili ter povsod napisali svoje prepovedne sablice. Kar ni zaplankano z deskami, je zablankano z raznimi naredbami in „zakoni“ na „demokratski“ način.

Po dolgi zimi smo vendar potrebni naravnega užitka prirode, tem bolj, ker delamo v rovi, v temnih, slabo prezračenih delavnicah, v tovarnah, ki so vedno polne raznih plinov in prahu. Naša stanovanja niso nič boljša, spimo po navadi nalladeni v sobah ali v barakah, kakor živina v hlevu. Gospoda, ki se itak z delom ne muči, ima seveda za vsakega družinskega člana posebno spalnico, gosposkim ženam se ni treba trgati za postranskim zaslužkom z oddajanjem postelj, mož proletarske žene pa nikdar toliko ne zasluži, da bi mogla vsa družina od tega živeti, zato mora svojo sobo oddati v najem, sam pa spi z vso družino v kuhinji, mnogokrat kar na tleh...

Gosposke družine se v svojih prevelikih stanovanjih mnogo dolgočasijo, zato komaj čakajo, da se začne sezona po letoviščih in zdraviliščih. Ker pa niso niti bolni niti utrujeni, pač pa izmorgani od uživanja, gredo v letovišča samo za zabavo in za nova draženja k uživanju in za sklepanje novih ljubavnih romanov. Za take namene so kapitalisti zasedli vse prirodne točke, ki jih je narava usposobila in dala na razpolago vsem bednim v splošno uporabo. Če se dandanes izkorišča lenuhov, je kriv tega kulturnega škandala edinole kapitalistični družabni red in pa brezbriznost zdravih delavcev, ki ne vidijo svojih bolnih sodrugov, dokler — sami ne zbole.

Veritas.

Vestnik „Svobode“.

Celjska „Svobodina“ javna knjižnica se je otvorila v Delavskem tajništvo na Vodnikovi ul. 3. Otvorjena je vsak dan od 8.—12. in od 14.—19., ob nedeljah in praznikih pa od 9.—12.

Izletni odsek ljubljanske podružnice „Svobode“ priredi v nedeljo dne 4. maja celodnevni skupni izlet na Grmado [938] sv. Katarino [730] in Medvode. Odhod iz Sp. Šiške ob 6. jutraj, prihod nazaj ob 21:37 z vlakom iz Medvoda v Ljubljano. Hoda 5 ur, voznja 5:50 Din, Zbirališče ob pol 6. uri pred cerkvijo v Sp. Šiški. Vodnik je s. Kosec. V slučaju slabega vremena izlet odpade. Vse prijatelje narave v delavski družbi vabi izletni odsek ljublj. podruž. „Svobode“.

Vzpodbuda. „Moj brat? Drugače je popolnoma zadovoljen, samo to mi piše, da preveč kroka tam.“

„Pa naj ostane doma! Tega se bo pa že ubranil!“

„Ko mu pa okna pobijejo, če noče iti z njimi!“ Dotični brat je učitelj in njegovi krokarški tovariši tudi. Torej za ponočevanje in pijančevanje se vzpodbujajo zelo odločno, če pa kdo ne mara iti na učiteljsko konferenco, mu gotovo noben tovariš ne razbije oken. Torej so prav taki, kakor nezavedni delavci. Tudi ti se vzpodbujajo k pijaci zelo odločno, na sestanke in k čitanju ter premišljevanju pa sploh ne...

Dopisi.

REDKE IZJEME.

Tudi naši gospodje odvečniki bi se lahko česa v organizaciji naučili.

V Gorici na Primorskem se je svoječasno ponesrečil lampist, ko je pri nažiganju svetilnik v vlaklu stopil iz enega vagona v drugega. Radi strohnele deske je padel med spono in si polomil svojega rojstva kosti. Bil je eno leto v bolnišnici. Moral bi oskrbovati ženo, 5 otrok in mater. Po tedanjih štatutih za delavce južne železnice pa mu je bila še boleznina ustavljena. Delal je prošnje na vse inštanče, pa povsod je bil odklonjen, češ da je le začasno nastavljen. Bila je pa slučajno takrat še v povojih se nahajajoča železničarska organizacija. Tej je svoj žalostni položaj potožil. In organizacija je zadevo predala odvetniku dr. Canettiju [morda Za-

nettija? Ur.] v Gorici, kateri je vodil proces celih 18 mesecev. Med tem časom je pa dajal ponesrečencu mesečno po 10 goldinarjev iz lastnega žepa. Ta je bil kmalu po vložbi tožbe poklican v pisarno k šefu, češ, da mora podpisati neko listino. Šef pa je zahteval, naj podpiše to listino, ne da bi jo prej prečital. Ko mu lampist odvrne, da če bi moral podpisati, tudi če bi bilo notri zapisano, da bo obešen, mu reče šef: „Dobili boste 200 goldinarjev odpravnine.“ Nič ni pomagalo, da je lampist dokazoval, kako da ne more ta denar niti od daleč zadostovati za poravnavo dolgov, za stanarino, hrano, obleko in drugo. Šef ga je kar na kratko odpravil: „Če tega nečete, ne dobite niti krajcarja. Marš ven!“ Takšne so bile takrat razmere na železnici! Kaj je hotel naš lampist napraviti? Mislil si je: Zlepa sem noter prišel, zlepa pojdem tudi ven. In je odšel. — Po preteku 18 mesecev pokliče odvetnik svojega klienta, njegovo ženo, mater in otroke k sebi in jim reče: „Trdo kožo ima ta železniška uprava, da jo je s težavo ustrojiti, pa zdaj je vse končano. Vi dobite 1300 gl v gotovini in pa 23 gl mesečno, dokler boste živeli. V slučaju Vaše smrti pa bo žena dobivala polnih 23 gl.“ Poln hvaležnosti mu je par dni pozneje prinesel lampist nekaj za nagrado, pa mu je dr. Canetti rekel: „Ne potrebujem od vas nobene nagrade. To vse sem samo za vas priboril.“

Poznal sem še nekega podobnega odvetnika. Na Dunaju je bil in dr. Gustav Fried mu je bilo ime. Imenovali pa so ga splošno tudi: oče ponesrečenih uslužbencev. Med neštetiimi drugimi nezgodami se je nekoč zgodila tudi velika nezgoda v Göttingu pri Gradcu. Brzovlak je pri odprtih zavorah povozil voz z osmimi osebami. Šest jih je bilo na mestu mrtvih, eden je umrl na potu v bolnišnico, osmi je pa menda v bolnišnici umrl. Vsi časopisi so poročali, da je nesreče kriv čuvaj, ker ni prečnic zaprl. Našli so ga namreč, ko je spal v službeni utici. Oče — dr. Fried — je vzel zadevo v roke in natančna preiskava je dognala, koliko je imel čuvaj službe, koliko počitka in plače, koliko si je mogel s spanjem in hrano nadomestiti v dolgi in naporni službi izgubljene moči. Zadevo so dobili tudi višji sanitetski zdravnik v roke in ti so prelistali, kaj so zdravniki pred 10^{ti} leti o spanju pisali in ugotovili so, da človeška narava ne more tega prenesti, kar je bilo čuvaju naloženo. Nato je bil čuvaj oproščen, drugače bi bil ob službo in še na večletno ječo bi bil obsojen, čisto po nedolžnem. To je bila zasluga dr. G. Frieda. Potem se je službeni čas skrajšal, čas za počitek zdaljšal in tudi uprava južne železnice ni radi tega bankrotirala. Uslužbenci smo bolj z veseljem in vestno opravljali službo, nezgode so postale redkeje. Naš oče dr. Fried pa ni nobenkrat kandidiral za državni zbor, smrt ga je dohitela v delavnici, v pisarni, kjer je do konca neumorno deloval v prid proletariata. Zvedevši o njegovi smrti, se je marsikomu solza utrla. Rad bi vedel, kje bi dobili dandanes še kaj takšnih odvetnikov. — M. Pondelak.

ŠE O SHODU V LJUBLJANSKEM MESTNEM DOMU.

Strokovna komisija je 24. aprila sklicala javen shod, na katerem bi naj poročala tajnik amsterdamske Internacionalne s. Sassenbach in poslanec Divac. Že v začetku je bilo vsakomur jasno, da se shod ne bo mirno vršil. Takozvani „neodvisneži“, na čelu jim razni Lemeži, Žorge in nekaj njih pristašev, še nezrelih fantičev, so pri vsaki besedi, ki so jo sklicatelji izgovorili, zagnali krik in vrišč, da je moral človek misliti, da se nahaja v kakšni beznici ali pa v norišnici. Vzklikali so internacionali, ne vemo pa kateri. K tretji, kakor oni sami pravijo, ne spadajo amsterdamsko pa sovražijo. Tudi peli so ti demagogi, samo da so dali duška svoji neumnosti in zavlačevali shod. Zahtevali so volitev predsedstva in druge take neslanosti. Pametni in trezni elementi so se nad takšnim početjem zgržali in marsikatero pikro besedo bi bili Žorge slišali s strani organiziranih delavcev če ne bi venomer kričali, tako da so hripavi postali. Ko so nekateri trezni elementi zahtevali, naj puste govoriti je bil zopet hrup in besno kričanje. Strokovna komisija in njen predsednik s svojimi pristaši, katerih je bilo gotovo več nego polovica, niso bili kos svoji nalogi (pa še drugače ne! O tem smo mi v prvomajski številki in v „Vorwärtsu“ že svoje povedali. Ur.) in tako so obvladali shod elementi, katerim je vse drugo prej pri srcu nego pa delavsko gibanje. Za shod, katerega smo vsi z nestrpnostjo čakali zaradi poročila s. Sassenbacha, se je končal zelo sramotno za zbrano delavstvo. Kdaj pričneš ti, slovenski delavec, s svojimi možgani misliti? Ali še nisi dovolj tepen s svojo družino vred, da še danes nasedaš takšnim neresnim kričanjem, kakor so Žorge in kompanjoni? To so ljudje, ki kakor njih bivši učitelji Fabjančič in Klemenčič v „Delavskih novicah“ sami direktno priznavajo, da so oni krivi vsega zla in neuspeha in tudi vsega neuspeha l. 1920. Delavci, naredite enkrat konec temu bratomornemu boju, strnite vaše vrste v krepke organizacije, pomedite iz njih ljudi, ki jim ni vaš blagor na srcu, temveč razkol v delavskih organizacijah in pa prospet klerikalnega tigrstva! V „Delavskih novicah“, mislimo da v februarju, smo čitali, kako se je Marcel Žorga vedno znova izražal, da delavec mora slabo iti, ker drugače niso zmožni za revolucionarno gibanje. Lačni in raztrgani delavec, zapomnite si to, Žorga, ni bil in ne bo nikoli za takšen pokret, kakor je treba. Ker predno bo poginil

gladu, bo svojo delavno moč prodal kapitalu za vsako ceno, da bo preživel sebe in svojo družino. Saj vidimo, kako je bilo in kako je še vedno. Takozvani „lumpenproletariat“ ni v zgodovini igral še nikjer odrešilne vloge. Za zboljšanje delavskih razmer je delal in bo delal le tisti, ki je položaj premotril stvarno, ne pa demagogično. Zdaj vidimo tudi, zakaj se železničarjem tako slabo godi. Zato, ker so brezvestni kričarji vedno na delu, da vsako resno gibanje železničarjev takoj diskreditirajo. Vi delavci pa izpolnite svoje organizacije. Ugotovljeno je, da so bili klerikalni farizeji vmes, ki so razrednozavednim (?) neodvisnežem pomagali razgrajati. Tu imamo zopet dokaz, da ste črna nazadnjaška internacionala in ultrardeča Lemeževa revolucionarna internacionala v tesnem objemu. Živel Lemež, Žorga, Korošec, Žebot! Izdajice! (Izdajice? Ta izraz je napačen! Ali je mesar izdajalec, če žene ovce v klavnico? Op. ur.)

Za Prvi maj v Celju so tudi klerikalci razobesili lepake. Takoj pri prvem pogledu vidiš, da so klerikalni pobožnjaki bolj skromni kakor socialisti, oni skrbijo samo za maše, pri katerih se pije po malem, in za veselice, pri katerih se pije bolj na debelo. Za kulturne večere se Bogu vdani doktorji in podjetniki ne brigejo, ker imajo itak v cerkvi dovolj kulturnega pohujševanja. Božje dušice v delavskih telesih, kolikor je še zaplankanih, pa itak ne vedo niti za eno niti za drugo kulturno zadevo, ker imajo preveč skrbi za zaslužek, da lažje plačujejo za zvonove, za župnike, ki izvršujejo pogrebne budalosti itd. Se bomo že po 1. maju oglasili, da ne bodo črnuhi rekli, da jim hočemo odtrgati nezavedne backe, — Jaz nisem klerikalec.

IZ LJUBLJANSKEGA KONZUMA.

V sredo 23./4. 1924 se je vršilo zborovanje Konsumnega društva za Slov. za prodajalno Krakovo—Trnovo z dnevnim redom: Poročilo z delegacijskega zbora.

Delegata prodajalne za Krakovo—Trnovo ni bilo doma, ker se nahaja g. Anton Kristan na velesejmu v Milanu zato je podal malo poročila g. Golouh, ki je bil z delegacijskim zborom jako zadovoljen je izjavil, da mora biti tudi skupina okrog „Napreja“ zadovoljna, ker ni bilo tam popolnoma nič diplomacije. Nato je poročal o razvoju zadrugištva v Rusiji, in o Angleški velenski družbi, koliko raznovrstne produkcije je že s. ravila pod svoje okrilje in tudi eno najvažnejših panog v sedanjem družabnem redu, to je življenjsko zavarovanje. Potem je pa orisal naše domače zadrugišno gibanje, naštel razne zadruge in njih obstoj in razvoj po članstvu in gospodarstvu, tako da imajo ene samo po 6 oziroma 8 članov in veliko imetja. To da ni prav in da seišče platforma, kako to odpraviti, in se je nato takoj zavzel za novo zadruge, Kristanovo kapitalistično „Produkcijo“. Za Golouhom dobi besedo zadr. Baznik, ki se je bavil s pravili Konsumnega društva in je celo ugotovil na razne medklice od strani Vrhunca in Jurčiča, da niti lastnih pravil ne poznajo in da je to žalostno. Izjavil je tudi, da je govoril z dr. Jelencem o tem in ga vprašal, če je že vložil vlogo na trgovsko sodišče, o kateri je Petejan na delegacijskem zboru po odglasovanju o spremembi pravil obljubil, da bo takoj vložena, da se tudi sodišče izreče o tem glasovanju. Izjavil pa mu je dr. Jelenc, da on sploh ne bo v agal na sodišče dolične vloge ali tožbe. Zato je Baznik izjavil, da bo storil to on sam če mu drugi ne bodo pomagali na svojo roko in za svojo osebo in je pozval navzoče, da naj pove vsak svoje mnenje.

Nato sem dobil podpisani besedo, ki sem izjavil, da poznamo razvoj delavskega zadrugištva po svetu iz knjig in časopisov, posebno pa še pazimo in zasledujemo razvoj angleške velenakupne družbe, ki ima že produkcijo vsega v lastnih rokah, kar potrebuje modernih in razviti angleški delavec, ki se veliko razlikuje od našega po raznih potrebščinah, da pa je tam delavsko zadrugištvo vse koncentrirano pod Velenakupno družbo in se mi le čudno zdi, da poročevalec govori in slika razvoj zadrugišnega gibanja ki gre v pravi smeri, doma se pa zavzema za nasprotni razvoj, kakor n. pr. za zadruge „Produkcijo“, ki stoji popolnoma na kapitalističnih temeljih ker njen § 20 pravi: kolikor deležev toliko glasov. Dalje zakaj se ustanavljajo razne take nove zadruge, če imamo tu že Konsumno društvo? Po vseh teh zadrugah, ki sem jih za silo naštel in jih je osem, nima nikjer naše Kons. dr. večine, da bi odločevalo! Če bi le $\frac{2}{3}$ tega kapitala naložili v lastno produkcijo, n. pr. v čevljarno, bi bila za to vsoto že jako lahko moderno opremljena tovarna za potrebo našega članstva! Mislim pa, da se take zadruge le zato ustanavljajo, da imajo razna korita in zavetja le nekatere osebe, društvu pa ne koristijo nič, ker vse te zadruge iščejo profit, kakor vodstvo našega društva, tako da imaš nekatere stvari še dražje, nego pri branjevcu. Pa ker nekaj dobička mora imeti vsaka zadruge, če se hoče razviti zakaj pa potem cepljenje? Kons. društvo ima že svoj aparat, če bi ustvarili lastno produkcijo, bi bilo vse eno nekaj ceneje, kakor pa pri dveh zadrugah! Potem pa tudi glede hranilnih vlog. Kons. društvo ima lastni hranilni oddelek, zakaj se ustanavljajo še posebne hranilnice v krajih, kjer so že naše prodajalne, kakor n. pr. Jesenice in Maribor? Tudi tu se zasledujejo isti kapitalistični cilji! Poznati pravi razvoj zadrugišne misli, delati pa nasprotni, to se pravi govoriti tako, delati pa drugače, Zadr. Baznikom

se glede spremembe pravil popolnoma strinjam, le v tem ne ker za nas je to vprašanje že rešeno. ako se je od navzočih 53 delegatov izjavilo za spremembo 39, je to že velika $\frac{2}{3}$ večina, ker se je debata o pravilih vrtila po večini okrog § 8, in mislim da je to sedaj le čut značaja. [Vrhunčev medklic: Kako boš pa ti nastopil pri vaši „Slogi“, če bodo predlagali spremembo pravil? Zakaj so nas pa potem zopet izvolili nazaj v direktorij?] Zadr. Vrhunc! Na Velikonočni ponedeljek smo razpravljali o novih pravilih za našo „Slogo“ oziroma „Skupni dom“, in je bilo sklenjeno da odbor niti glasovale pravice ne bo imel na kongresu. Lahko si boš ta pravila prečital v „Napreju“ [So že objavljena v majski številki, poglej § 30! Op. ur.] glede ponovne izvolitve v načelstvo sem pa že rekel, da je to čut značaja. Jaz ne bi sprejel, ako se prej izjavi velika $\frac{2}{3}$ večina proti, oziroma za spremembo paragrafa 8. Pripravljen sem pa Baznika, ako vložijo tožbo glede spremembe pravil v tem podpirati, če je treba tudi javno, žal pa da moramo iti tako daleč, da se moramo poslužiti sodišča ker drugače ne gre! [Kdor se preriva pri koritu, ne da na čast prav nič! Op. ur.] Na to se oglasi zopet Golouh, ki hvali po demagoško kakor le on zna Baznika, tako da se mu ta zahvali da ne potrebuje njegove hvale. Golouh potem izjavi sledeče: Boste videli, da bo prinesel o današnjem sestanku „Naprej“ poročilo in kako da bo potvorjeno! Že glede tega, kar pravi Kisovec, da se jaz zavzemam za ta zadrugiški razvoj, vi ste pa slišali iz mojega poročila da iščemo platforme, kako to odpraviti [moj medklic: proponent za „Produkcijo!“ in da „Naprej“ nosi same zlobnosti in je le Naprej kriv, da ni še enotnosti v Jugoslaviji v delavskem pokretu in da je to prekletstvo nad proletarci ker Naprej gre tako daleč notri v drob človeku [moj medklic: načelo javnosti!] Tako n. pr. je prinesel „Naprej“, da sem upravniki svetnik Blaznikove in Ljudske tiskarne, pa niti ne vem, kje da je Blaznikova tiskarna [kdaj je to prinesel? Mi smo le trdili, da je med obema mešetaril! Op. ur.] Toliko let sem že v pokretu in še misem nikdar iskati osebnih koristi na račun proletariata [moj medklic: kaj pa v Mahrovi hiši, ko ste kot komunist grmeli proti Konsumu in koritarjem, potem ste bili centru-maš potem ne vem kaj, sedaj pa Kristanovec Korunovec, ali so to značajnosti, da obračate suknjo po vetru?] Vi lahko o meni sodite kakor hočete, jaz pa o vas kakor hočem. Vi ste bili celo dvakrat ali trikrat na sestankih zadr. „Produkcije“. [Moj medklic: dokažite za drugič ali tretjič! Bil sem le 8. jan. in še takrat šele po 19. začetek je bil pa ob 18. Povabljen sem bil pa po Antonu Kristanu, pa sem se šele po končanem zboru mogel informirati o zadrugi, kaka da bo in še takrat sem bil jako slabo informiran!] Sedaj imam besedo jaz, tudi jaz sem bil med Vašim govorom tih in miren. Ljudske tiskarne nismo vzeli delavstvu in še danes lahko dobe organizacije in posamezniki delnice. [Seveda, krajšo polovico bi radi natvezili delavstvu! Op. ur.] Taka je bila debata k prvi točki dnevnega reda. Navzočih je bilo razen naju še 12 drugih zadrugišnikov, pa naj potem imajo ti besedo, če je v mojem poročilu kaj potvorjeno. Sedaj pa g. Golouh, še nekaj! Da iščete korita, to se že vidi, in ve tudi že precejšen del proletariata v Sloveniji, da ste postali iz najhujšega ekstremista največji socialpatriot, samo da še niste na jasnem, ali Kristanove ali Korunove smeri, ki sta sicer sedaj še navidez dve, ali v praksi pa že samo ena.

Trdili ste, da sem bil na dveh ali celo na treh sestankih zadr. „Produkcije“, in da se nisem hotel oglašiti, samo zahrbtno sem potem vselej pisal v „Naprej“. [Če kdo piše v „Naprej“, je to zahrbtno če pa govori za hrbtno, je to javno, kaj ne? Op. ur.] Torej g. Golouh, dokažite javno, kdaj in kje je bilo to, prostor dan in uro, če ne Vas moram javno imenovati podlega lažnivca, ker na tak način ne bom dovolil da o meni lažete, To ste začeli praktizirati v „Socialistu“ in lagati o naših sodrugih, če vam bo pa to kaj koristilo, gospodje veste sami najbolje, koliko časa drži laž. Sedaj imate besedo Vi g. Golouh! Karl Kisovec Ljubljana 30./4. 1924.

Malo odgovora tistemu, ki se skriva v „Socialistu“ šte. 17 pod „Star socialist“ v članku „Iz Savinjske doline“. Mi že davno vemo, da je voditeljem okrog „Socialista“ iz pisarne Strokovne komisije Šelenburgova ulica 6, II. v Ljubljani s. Leskošek nevšeč. Saj so to dokazali lansko leto, ko so ga proti volji članstva celjskega okrožja hoteli odžagati, ker je preveč govoril resnico o političnih žonglerjih, ki so si ustanovili svoje liste iz denarja delniških družb in članskih prispevkov Strokovne komisije in sicer najprej „Zarjo“, potem „Rdeči prapor“ in nato zvišenega „Socialista“. Vsem tem političnim avanturistom je bil s. Leskošek dober, dokler jih je zagovarjal kot „stare socialiste“ [med njimi so bili tudi mladi]. Leskoška so izrabljali za agitacijo, da jim bo pomagal v dobri veri do stolčkov in poslanskih funkcij, druge pa na prvo mesto v delavskem gibanju. To je storil tisti Leskošek, katerega sedaj ti bratomorilci blatijo v svojih listih, da je spodjedel „gospoda sodruga“ Marna. tisti Leskošek, ki je sedel 6 tednov v celjskih zaporih ob času železničarske stavke, ker je izvrševal svojo socialistično dolžnost. Neki socialist iz Šoštanja, sedaj nemškutar, ga je pa v svoji „socialistični“ moralii še globlje pokopal v kazenske

paragrafe. Zlobnežu, ki se je podpisal z imenom „Stari socialist“ je treba povedati, da je gospod Marn 17. dec. 1919 položil funkcijo pod pritiskom železničarske organizacije, ki je bila tedaj močna in odločujoča. Da je delal res „socialistično“, je k temu najlepši dokaz ta, da mu je delavstvo v krajevni organizaciji JSDS v Celju odvzelo mandat kot članu sosveta mesta Celje. Leto pozneje ga je pa iz tedanje skupne organizacije pod Korenovim predsedstvom in Čebularjevim tajništvom celo izključilo kot člana, ker si je pridobil kot mestni ekonom nebroj zaslug za „socializem“. K izključitvi je največ pripomogel „stari socialist“ Čebular. Gospod Marn je v zadnjem času zopet v Korenovi organizaciji, ker potrebujejo Korenovci za bodoče volitve govornikov ter kandidatov in izgleda za g. Marna Savinjska dolina [le še nekaj prikladna, saj se ravno on najbolj razume na narodno gospodarstvo, posebno na svinjerejo pri Mestni občini. Za sedaj je njegovo gospodarstvo invidualistično, kakor gospodarstvo marsikaterega drugega pripadnika od SPJ, govorance njegove so seveda socialistične. Stari socialisti, kakor je članar iz „Sav. doline“ dobro vedo, da je treba svinje pitati z koruzo volilce pa s fruzami. Oves je treba pokositi, da se nasadijo „runkelni“, a strok. tajnika, ki ne trobi v rog socialističnih kapitalistov, je treba blati. Uspeh jim je potem zasiguran zlasti materialni, ker so svinje drage [O tem bodo spregovorili še na drugem mestu. Opr. poročev.] G. Čebular kot „uboga delavska para“, katera bi naj služila kapit. socialistom za priganjačo, je prišel v službo občinskega financarja v Ljubljani, da se bo še vedno lahko imenoval ročnega delavca, čeprav bo njegovo ročno delo obstajalo le v tem, da bo z rokami pobrska-val v košarice, ki jih ljudje prinašajo v mesto. Tudi g. Tokan se je veliko trudil za rudarje [kake uspehe ima?], potrudil se je tudi, da bo njegov sin [sin socialističnega poslanca] postal oficir. Torej v resnici pravi patriot, članar v „Socialistu“ je pa star falot. **Vika.**

Hrastnik. V nedeljo 27. IV. je bil občni zbor Konsumnega društva kemičnih in steklarskih delavcev in na tem zboru bi se moralo določiti, kateri združni zvezi se naj ta konsum priključi. Ker so se delavci tega zavedali, da spada delavski konsum le v delavsko združno zvezo, ne pa v Celje k demokratom in so izvršitev te prave priključitve tudi zahtevali, je to predsednika [ki smo mu dali takšno brco] tako razdražilo, da je pihal kakor gad na zavedne delavce in jim najrazličnejše stvari očital. Od vseh strani si je izagital uradnike in nezavedne delavce-kimovce, samo da je bila večina zoper priključitev v Ljubljano. Res je imel konsum lansko leto nekaj tisoč dinarjev čistega dobička, pa bo tako prav prišlo, ker bo treba predsednika B. kam v kakšno veliko mesto poslati, da se bo inteligence naučil, saj se je tako surovo obnašal proti delavcem. Ni čuda sicer, ker je klerikalec in vsi tigri se znajo tako v mirne ljudi režati.

[Iste dne je imela kraj. org. SSJ v Hrastniku II. svoj občni zbor in naš poročevalec si je šel po tem zborovanju ogledati, kako se kaj vrši to konsumsko zborovanje. Reči moramo, da se je na takšen način vršilo, da je za tak zavedni delavski center, kakor je Hrastnik, naravnost škandal. To je bilo kričanja, prepiranja, tekanja pijanih ljudi noter in ven, gneče, da se človek ni mogel več spoznati, ali je to resen sestanek, na katerem naj bi govorila dejstva in številke, ali pa demonstracija, pri kateri so se zbrali ljudje na pretep. Videti je bilo, da je vodstvo nalašč podpiralo tak nered, da bi moglo v njem lažje loviti svoje ribice. V tistem hrupu mu je bilo namreč mogoče prodreti s kakr-nimkoli predlogom, ne da bi mogel kdo ugotoviti, ali je bila večina zanj ali ne. Našim sodrugom resno na srce polagamo, naj za bodoče poskrbe za pošteno vršitev podobnih zborovanj, nečlani in pijanci naj bi nanje sploh ne imeli dostopa oz. vsaj s tem morajo prodreti, da se bodo zborovanja v poštenejših prostorih absolutno mirno vršila. Raz-gražaje je treba postaviti pred vrata. Potem boste videli, če bo mogel kak kapitalistični hlapec, pa čeprav je na vodilnem mestu, izintrigirati si zmago nasproti večini pametnih delavcev! Prvi pogoj, da boste kaj dosegli, je seveda ta, da se pobrigate bolj za upostavljen politično organizacijo in za razširjanje naše zavednosti. Kadar bo ta organizacija zopet tako močna in še močnejša nego je bila, bodo vsi tigri zobe skrili! Op. ur.)

Velenje. Upravnim svetnikom Lj. tiskarne se prav lepo zahvalujemo da nam „Socialista“ pošiljajo zastoni, da izjemo, kaj pišejo. 17. številka priobčuje dopis iz Šoštanja in Sav. doline, ki pa oba smrdita po Čebularju. Odgovarjamo samo na drugi dopis, ki piše med ostalim: V „Napreju“ so napadli tudi sodr. Tokana iz Ljubljane, dasi se je on veliko trudil za rudarje. — Resnici na ljubo moramo povedati, da je g. Tokan pri obravnavi jako dobro zastopal rudarje, za kar smo mu hvaležni. Znano nam je tudi, kako je zastopal sodr. Martinška, ki ni ničesar drugega zakrivil kakor to, da se je sredi najhujše zime kot del. zaupnik potegoval za delavce, ki so bili vrženi na cesto brez vsakih sredstev. Seveda ni bil nobeden večjih posestnikov med njimi, ker ti so navadno pridni. Gosp. Čobal, takratni predsednik „Unije“, je pri vsakem sestanku razlagal zaupnikom, da je za korupcijo treba dokazov. Ko smo dokaze prinesli, sta pa g. Čobal in g. Tokan oba zaspala tako, kakor spi danes socialistični

poslanec s kapitalističnimi manirami Divac v Beogradu. Meseca decembra 1923 sta bila namreč dva zaupnika iz Velenja v zadevi brat. skl. v Beogradu pri njem na stanovanju. Zagotovil jima je, da bo posredoval v naših zadevah. Noče nam pa niti odgovoriti, čeprav smo poslali znamke za odgovor, niti nam ne pošlje nazaj tistega, kar smo mu poslali. Kako izvrsten poslanec je bil g. Ivan Tokan, za to naj zadostuje izjava, ki jo je podal g. dr. Korun dvema našima zaupnikoma na straukinem zboru 6. I. 1923, češ da je bilo izmed vseh soc. poslancev Tokana najmanj videti v Beogradu in še takrat je bil navadno pijan. Razni Čebularji naj nas le v imenu starih socialistov izvajajo, mi lahko še veliko povemo. Kar se pa tiče sodr. Bernota in Leskoška, ju pa poznamo ravno tako dobro kakor tiste 30 letne socialiste.

Javorje pri Črni. Pred nedavnim se je v kočo Rozmanove žage naselila stranka z dvema otrokoma. Za starejšega dična ženska nima srca, in ker je Bog noče hitro uslišati, da bi rešil malega revčka iz te doline solz, mu z možem, ki je fantu krušni oče, pridno pomaga s tem, da z otrokom prav materinsko — pardon zverinsko postopa. Svoji čas brez kazni nisi smel preteptati niti kljubujoče živali, danes pa se sistematično ugonablja celo ljudje! Da revček tako izgleda, se noben sosed več ne čudi, ker ima vsak dosti prilike surovo ravnanje opazovati. Oblasti kje ste?

ZAPISKI MIMOGREDE.

Seja socialističnega občinskega kluba. Mlad sodrug odpre vrata: „Ali je dovoljeno prisostvovati?“

Načelnik kluba: Prosim imamo interne občinske zadeve!

Sodrug: Socialisti — pa interne zadeve, in še celo občinske!

Načelnik: Za take osle kakor si ti, pa sploh niso!

Kogar stvar zanima, mu povemo, da se je stvar zgodila v mestu Celju.

Kako dolgo še? V celjski cinkarni je mojster odpustil delavca nezakonito [tu je v veljavi 14dnevna odpoved], ker radi lakote ni mogel delati nadur. Delavec pride k zaupniku po svet, kaj mu je storiti. Zaupnik: Ali si organiziran?

Delavec: Nisem še, pa se dam takoj! Za nazaj bom magari plačal.

Čitatelji naj preudarijo sami, kaj je tu prav in kaj ne. Mi pravimo le, da dokler bo delavce vlekla v organizacijo samo v grlo tekoča voda, bodo mojstri še nadalje na nezakonit način odpuščali delavce, ki radi lakote ne morejo opravljati nezakonitega dela.

IZ DELAVSKE KNJIŽNICE V CELJU.

Mož: En dinar je pa le preveč za izposojeno knjigo.

Žena: A tako — za žganje ti pa ni preveč!

VAŽNOST ZADOSTNEGA SPANJA.

Če ste podvrženi glavobolom, neprebavnosti, čestim prehladom in stalni utrujenosti, vprašajte se naprej: „Ali si privoščim osem ur spanja vsako noč?“ To vprašanje se zdi marsikomu morda nevažno, ali iz odgovora na to vprašanje si razlagamo dostikrat vzrok teh težkoč.

Spati zadosti je jako važno, kajti spanje je doba naše rasti. Spimo, da se izpočijemo, in ravno tekom spanja se tkanine našega telesa obnavljajo in popravljajo po obrabi tekom dneva.

Telo je mogočna zgradba iz samih drobnih stanic ali celic; skupine teh stanic tvorijo tkanine in organe našega telesa. Te stanice in tkanine se stalno obrabljajo in ko razpadejo in zamrejo, jih obtok krvi poganja s seboj, da jih izžene iz telesa skozi kožo, pljuca ali izločila. Vsaka miš in vsak gibljaj prispeva k obrabi naših tkanin. Čim težje delamo, bodisi z možgani ali z mišicami, tem hitreje se obrabljajo te stanice in tem več strupenih odpadkov mrtvih stanic prehaja v kri. Da živimo, je treba popraviti ali nadomestiti te degenerirane stanice. Nekaj tega popravilnega dela se vrši potom hrane, ki jo jemo, in potom zraka, ki ga dihamo, ali večji del tega popravilnega se vrši tekom spanja. Energija, potrošena po dnevi, se tako obnavlja po noči. Po domače pravimo temu: izpočili smo se po spanju.

Važno delo se torej vrši v našem telesu tekom spanja in radi tega je prav, da privoščimo telesu zadosti časa, da se to delo izvrši. Če telo nima zadostnega časa za to, delo obnavljanja in popravljanja ne bo dovršeno. Kaj potem sledi? Utrujenost s stalno poje- ajočo sposobnostjo za delo in znižano odporno silo. In ko je odporna sila oslabiljena, smo najbolj dovzetni za napade raznovrstnih bolezni.

Koliko časa je treba spati? Nekdo potrebuje več, nekdo manj, ali v tej dobi nervoznega gibanja in trenja, napornega dela in napornih iger in zabav je prav upravičeno trditi, da je potrebnih nič manj nego osem ur. da se nadomestijo zgube, nakopičene tekom poprečnega dneva. Sedaj se vprašajte, če dajete telesu dovolj časa po noči, da izvrši delo obnavljanja in popravljanja. Če tega ne delate potem zapravljate glavnicu in ne le obresti svojega zdravja in posledica je neizogibna poguba. Glavobol, neprebavnost, zaprtje in čut utrujenost so le varnostni signali, ki vas opozarjajo, da telo dobi- va premalo spanja.

Ce spite zadosti se zjutraj zbudite osveženi in močni. Če se pa, ko vstanete, čutite utrujene in slabe volje, pomenja to, da ni bilo zadosti spanja. Nadoknadite takoj. Pojdite isti dan nekoliko ur bolj zgodaj spat in spite, če morete, dokler se ne zbudite osveženi in zadovoljni. Če je imelo telo zadosti časa za svoje delo, spoznate to takoj. Ne ljubi se vam dalje spati.

Eden izmed največjih pripomočkov za zdravo spanje je dobro prezračena soba. Imejte polno lahkih gorkih odej in držite okna na široko odprta. Potem strupi, ki jih telo izločuje, ne ostanejo v sobi, in sveži zrak vas ves čas zalaga z zadostno količino kisika, ki ga kri potrebuje.

Če radi kakega neznanega vzroka človek le težko zaspí mu pomaga naravnost čudežno včasih gorka kopelj, preden se uleže, ali hiter sprehod pod milim nebom. Dostikrat je tudi dobro jesti kaj lahkega pred spanjem. kajti prazen želodec je mnogokrat vzrok nespečnosti. Kdor pa zavziva jedi tako pozno, naj rabi le lahko prebavljive jedi. Koza-rec gorkega mleka, čašica čokolade z enim ali dvema prepečencema je popolnoma dovolj.

Oni, ki se bojijo nespečnosti, naj se izogibajo stvaram, ki odganjajo spanje. Razburjajoča knjiga ali igra, preveliko kajenje ali preveliko kave in težka jed ob pozni uri dostikrat onemogočava- jo spanje.

Bodite pravični nasproti samemu sebi, kar se tiče spanja. Privoščite svojemu telesu zadosti časa, da se okrepi. Plačilo bo v boljšem zdravju, večji odpornosti in večji sposobnosti za delo.

Inserat

pomeni, da išče tvrdka med čitatelji odjemalcev, pravzaprav dobička. Banke pri naših čitateljih ne iščejo ničesar več. To je

znamenje razredne zavesti pri bankah in pri proletariatu.

Kaj pa druge tvrdke, tiste, ki bi jih sploh ne bilo, če bi jim ne nosil denarja proletarijat? Tudi tu bo moralo priti do delitve duhov, mi smo odločni nasprotniki takih „enotnih front“. Kdor inserira samo v „Orjuni“, naj mu nosijo svoj denar orjunci!

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)

3. V. Tiskarna bratov Rumpret v Krškem.

1250

Cementna tovarna Zidani most

potrebuje izvežbanih pečarjev pri etažnih in predor-nih pečeh za pečenje cementa.

Sprejme se nadpečar, kateri prevzame odgovornost čez vse peči in pečarje in za dober cementni klin-ker v zadostni količini.

Sprejmejo se tudi trije mlinarji in nadmlinar za su-rovi in cementni obrat. Prednost imajo tisti, kateri sem spadajoča popravila sami izvršujejo.

Nastop službe po možnosti 12. maja! — Pismene in osebne ponudbe na

RAVNATELJSTVO TOVARNE CEMENTA ZIDANI MOST.

Prvovrstnega čevljar-skega pomočnika

kot drugo moč iščemo. Dobra šolska izobraz-ba ali s samouštvom pridobljeno splošno znanje je prvi pogoj. Prosilec mora biti vojaščine prost. Prošnje z natančno navedbo vseh podatkov in plačilnih zahtev je na-sloviti pod „Trajno“ na upravo lista.

MOKROTA

škoduje zdravju, radi tega si kupite pravočasno močen, fi-ni in poceni

dežnik

kateraga pa edino dobite v ve-letrgovini R. Stermeckl, Celje. Trgovci engros cene. Istotam se prodaja letos po čudovito nizkih cenah perilo, čevlji, klobuki, nogavice in vse dru-go blago. — Naročite cenik!